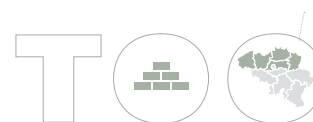

De eerste rechtsgevolgen van het arrest-Imbos: lange procedureslagen met korte debatten

RvVb nr. A/2015/0407, 30 juni 2015, gemeente Kortemark; RvVb nr. A/2015/0472, 11 augustus 2015, Rutten; RvVb nr. A/1516/0019, 22 september 2015, Demarest; RvVb nr. A/1516/0168, 27 oktober 2015, Terry; RvVb nr. A/1516/0169, 27 oktober 2015, Van Ham; RvVb nr. A/1516/0170, 27 oktober 2015, gemeente Evergem; RvVb nr. A/1516/0329, 8 december 2015, Lasat; RvVb nr. A/1516/0356, 15 december 2015, Van Rooy

Het simpele woordje 'Imbos' maakt in de kring van beoefenaars van de edele kunst van het aantekenen en het behandelen van stedenbouwberoepen gemengde gevoelens, tot soms hevige emoties los. De 'Imbos-doctrine' van de RvS zorgt inderdaad voor nogal wat kopbrekens, wat de hierna besproken arresten van de RvVb illustreren.

Donderslag bij heldere hemel

In het – intussen beruchte – (cassatie)arrest-Imbos oordeelde de RvS dat, als de RvVb een bestreden vergunningsbeslissing vernietigt en in het kader van zijn injunctiebevoegdheid beveelt om binnen een bepaalde termijn een nieuwe beslissing te nemen, die termijn een 'vervaltermijn' is en geen ordeterminj.¹ De RvVb had in het gecasseerde arrest het omgekeerde beslist.²

Het verstrijken van de opgelegde termijn heeft voor gevolg dat de bevoegdheid van de deputatie is uitgeput, en dat deze geen nieuwe uitdrukkelijke vergunningsbeslissing meer kan nemen. De overschrijding van die termijn leidt ertoe dat het administratief beroep moet worden geacht te zijn afgewezen. In dit geval moet de deputatie, conform artikel 4.7.23 §3, eerste lid VCRO, aan de beroepsindieners een kennisgeving van de stilzwijgende beslissing bezorgen. De beroepsindieners kan dan tegen die stilzwijgende beslissing een nieuw beroep instellen bij de RvVb. Die beslissing zal normaal gezien worden vernietigd wegens schending van de materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel.³ Nu een der-

gelijk beroep slechts korte debatten vereist, gelet op het evidente karakter van de onwettigheid, kan toepassing worden gemaakt van de vereenvoudigde procedure op grond van artikel 59 van het procedurerebesluit.⁴

Het Imbos-arrest kwam als een donderslag bij heldere hemel en werd bij de deputaties, bij de meeste advocaten en in de rechtsleer⁵ op ongeloof onthaald. De consternatie was er niet in het minst omdat de RvS in een eerder arrest reeds expliciet een onderscheid had gemaakt tussen de vervaltermijn voorzien in artikel 4.7.23 §2 VCRO (beslissingstermijn van de deputatie na het instellen van een beroep), en de bij injunctie door de RvVb opgelegde beslissingstermijn op basis van het toenmalige artikel 4.8.2, derde lid VCRO.⁶ De RvS oordeelde in dit arrest dat 'de exceptie die steunt op de sanctie in artikel 4.7.23 §2 VCRO voor het overschrijden van de door de RvVb bevolen termijn bedoeld in artikel 4.8.2, derde lid

plicht, maar de RvVb is tegenwoordig van oordeel dat stilzwijgende weigeringen niet vallen binnen het toepassingsgebied van de formele motiveringswet nu zij uit hun aard de ontstentenis van een akte impliceren. Zie voor rechtspraak die wel nog de schending van de formele motiveringsplicht aanvaardde o.a. RvVb nr. A/2012/0421, 22 oktober 2012; RvVb nr. A/2012/0422, 22 oktober 2012; RvVb nr. A/2012/0423, 22 oktober 2012; RvVb nr. A/2012/0424, 22 oktober 2012; RvVb nr. A/2012/0425, 22 oktober 2012. Zie ook 'Stilzwijgend geweigerd, onwettigheid verzekerd', *TOO* 2012, 275-276.

1 RvS 17 maart 2015, nr. 230.559, nv Imbos.
2 RvVb nr. A/2014/0525, 5 augustus 2014, nv Imbos, met noot A. MAES, 'Dwingende beslissingstermijnen in de VCRO. Of toch niet (altijd)?', *TOO* 2015, 134-137.
3 Bv. RvVb nr. A/2015/0269, 28 april 2015; RvVb nr. A/2015/0270, 28 april 2015; RvVb nr. A/2015/0297, 19 mei 2015. Voorheen werden dergelijke beslissingen vernietigd op grond van een schending van de formele motiverings-

4 Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.
5 A. MAES, 'Raad van State koppelt vervaltermijn aan injunctiebevoegdheid van Raad voor Vergunningsbetwistingen', *TROS* 2015, 86-92; 'Imbos-arrest stuurt deputaties het bos in', *TOO* 2015, 245-247.
6 Huidig artikel 37 DBRC-decreet (decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges).

VCRO, faalt naar recht.⁷ Dit standpunt was (en is) correct volgens de gangbare principes van het administratief recht, waarbij algemeen wordt aanvaard dat als de wet- of decreetgever geen expliciete sanctie van bevoegdheidsverlies koppelt aan een termijn, er geen sprake is van een vervaltermijn maar van een ordeterminj.⁸ De RvS heeft, in weerwil van die algemene principes van het administratief recht en van haar eigen eerdere standpunt, eigenaardig genoeg niet geopteerd voor een zachte tussenoplossing zoals gesuggereerd in het verslag van de eerste auditeur, om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof. De RvS heeft blijkbaar een *statement* willen maken.

Het resultaat van dit *statement* is dat de deputaties plots werden geconfronteerd met grote hoeveelheden dossiers waarbij de RvVb een vernietiging had uitgesproken met een opgelegde beslissingstermijn, maar waarbij die termijn intussen reeds was verstreken, of dreigde te verstrijken. De deputaties gingen er van uit dat het een ordeterminj betrof, en niet zelden werd die termijn op vraag van de oorspronkelijke beroepsindieners overschreden, omdat er intussen werd gestreefd naar een minnelijke oplossing, of omdat de aanvrager bereid was om de plannen beperkt aan te passen, of omdat er bijkomende informatie werd vergaard om in het debat te brengen, enz.

Chaos troef

De hier besproken arresten illustreren de procedurele chaos die het arrest-Imbos heeft veroorzaakt. In de arresten gaat het telkens om een vordering tegen een beslissing van de deputatie, genomen na een vernietigingsarrest, en met overschrijding van de door de RvVb opgelegde beslissingstermijn.

De redenering van de RvVb komt in alle arresten samengevat neer op het volgende.⁹

7 RvS 25 januari 2013, nr. 222.258, Dellaert, met commentaar B. DE SMET, 'De cassatieprocedure voor de RvS: *electa una via?*', *TOO* 2013, 213-215.

8 Bv. RvS 17 december 2010, nr. 209.855, Oudenhoven; M. BOES, 'Termijnen in het bestuursrecht', in M. BOES (ed.), *Themis. Administratief Recht*, Brugge, die Keure, 2004, 92-93, nr. 23-24; I. OPDEBEEK en J. GORIS, 'Termijnen in het algemeen en in het Gemeente- en Provinciedecreet in het bijzonder', *T.Gem.* 2007, 102-104, nr. 13-21.

9 In de volgende arresten gebeurde dit met toepassing van de vereenvoudigde procedure voor korte debatten: RvVb nr.

1. De deputatie heeft de door de RvVb opgelegde beslissingstermijn overschreden.
2. De RvS heeft als cassatierechter in het arrest-Imbos geoordeeld dat de nieuwe beslissingstermijn die wordt opgelegd in een arrest van de RvVb een vervaltermijn is.
3. De vaststelling dat de deputatie die vervaltermijn heeft overschreden betekent dat de nieuwe beslissing is aangetast door een bevoegdheidsoverschrijding.
4. Omwille van de rechtszekerheid moet die beslissing worden vernietigd.
5. De RvVb kan de deputatie niet bevelen om binnen een welbepaalde termijn een nieuwe beslissing te nemen, nu na de vernietiging door de RvVb van de laattijdige expliciete beslissing, er nog een stilzwijgende beslissing van de deputatie voorligt wegens het overschrijden van de beslissingstermijn. Die stilzwijgende beslissing wordt geacht het oorspronkelijke administratieve beroep te hebben afgewezen.
6. In zoverre de deputatie heeft nagelaten een kennisgeving te doen van de stilzwijgende beslissing, heeft de beroepstermijn tegen die stilzwijgende beslissing nog geen aanvang genomen.

De kern van de redenering van de RvVb komt er op neer dat telkens de verkeerde beslissing werd aangevochten: niet de laattijdige expliciete beslissing, maar wel de stilzwijgende beslissing wegens het overschrijden van de beroepstermijn moest worden aangevochten. Dit is de enige beslissing die rechtskracht heeft. De expliciete beslissing is genomen met een duidelijke bevoegdheidsoverschrijding – gelet op het overschrijden van een vervaltermijn – en kan worden beschouwd als een 'onbestaande rechtshandeling', die hoogstens omwille van de rechtszekerheid uit het rechtsverkeer moet worden verwijderd.¹⁰

A/1516/0168, 27 oktober 2015, Terry; RvVb nr. A/1516/0169, 27 oktober 2015, Van Ham; RvVb nr. A/1516/0170, 27 oktober 2015, gemeente Evergem; RvVb nr. A/1516/0329, 8 december 2015, Lasat.

10 De RvVb maakt geen melding van het begrip 'onbestaande rechtshandeling', maar een beslissing genomen met een duidelijke bevoegdheidsoverschrijding wordt in de rechtsleer genoemd als een type voorbeeld van een onbestaande rechtshandeling. Zie over het begrip 'onbestaande rechtshandeling' M. VAN DAMME en F. DE KEGEL, *Intrekking van*

Monopoly (zonder het spelplezier)

Het eindresultaat doet een beetje denken aan de 'kans-kaart' uit het gezelschapsspel 'Monopoly', waarbij de speler terug naar 'Start' moet. Met dit verschil dat de speler bij Monopoly extra startgeld krijgt, maar dat de partijen na de zinloze procedure bij de RvVb een pak geld kwijt zijn aan procedure- en advocatenkosten. Daarmee stopt de lijdensweg voor de partijen niet. Aangekomen bij 'Start' moet de partij die aanvankelijk een administratief beroep had ingesteld bij de deputatie, vaststellen dat zijn beroep intussen geacht is stilzwijgend te zijn afgewezen. Als hij ooit nog een positieve beslissing wil krijgen bij de deputatie, zal hij eerst die stilzwijgende beslissing moeten aanvechten bij de RvVb. Het is zo goed als zeker dat de RvVb die beslissing zal vernietigen –vermoedelijk met toepassing van de vereenvoudigde procedure– waarna de RvVb bij wijze van injunctie wel weer een nieuwe beslissingstermijn kan opleggen aan de deputatie.

Voor zij die niet meer kunnen volgen zet ik even de lijdensweg van de betrokken partijen op een rijtje. Bij wijze van voorbeeld doe ik dit aan de hand van de feiten uit het besproken arrest RvVb nr. A/1516/0356 van 15 december 2015.

1. Aanvraag voor de bouw van een school bij het college van burgemeester en schepenen.
2. Het college verleent de vergunning.
3. Een belanghebbende derde gaat in beroep bij de deputatie.
4. De deputatie wil het beroep niet in, en verleent op zijn beurt de vergunning.
5. De belanghebbende derde gaat in beroep bij de RvVb.
6. De RvVb vernietigt de beslissing en legt een beslissingstermijn op.
7. De deputatie verleent opnieuw de vergunning, maar na het verstrijken van de opgelegde termijn.
8. De belanghebbende derde gaat voor een tweede keer naar de RvVb.
9. De RvVb vernietigt de nieuwe vergunning –

de administratieve rechtshandeling, Brugge, die Keure, 1994, 75-93, nr. 106-135; M. VAN DAMME en F. DE KEGEL, 'De onbestaande bestuurshandeling', *TBP* 1997, 219-224; A. MAST, J. DUJARDIN, M. VAN DAMME en J. VANDE LANOTTE, *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, Mechelen, Kluwer, 2012, 894-901, nr. 971-972.

genomen met bevoegdheidsoverschrijding– omwille van de rechtszekerheid. De RvVb legt geen nieuwe beslissingstermijn op, verwijzende naar het feit dat er na de vernietiging eigenlijk nog een stilzwijgende beslissing bestaat, die geacht wordt het beroep te hebben afgewezen.

10. De belanghebbende derde kan opnieuw naar de RvVb tegen die stilzwijgende beslissing. Dit zou dan de derde keer zijn.
11. De RvVb zal ongetwijfeld overgaan tot een vernietiging, normaal gezien met toepassing van de vereenvoudigde procedure. Bij die vernietiging kan de RvVb een nieuwe beslissingstermijn opleggen.
12. De deputatie zal dan opnieuw beslissen, rekening houdend met het gezag van gewijsde van het eerste arrest.
13. Als de deputatie de vergunning opnieuw verleent, kan de belanghebbende derde voor een vierde keer naar de RvVb stappen. Als de deputatie weigert, kan de aanvrager naar de RvVb.
14. Enzovoort....

Het is te betwijfelen of de RvS vooraf heeft ingeschat dat het arrest-Imbos zou kunnen leiden tot een dergelijke zinloze, tijdrovende en dure procedurecarrousel.¹¹ Vermoedelijk was de ultieme bedoeling van de RvS dat de partijen na een vernietigingsarrest van de RvVb snel zekerheid zouden krijgen over een nieuwe beslissing van de deputatie. Het resultaat is precies het omgekeerde, althans voorlopig nog, in de huidige nasleep van het (onverwachte) arrest-Imbos.

Er waren zeker betere oplossingen denkbaar dan de drastische –en betwistbare– keuze van de RvS, bijvoorbeeld de zachte tussenoplossing van het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof. Misschien zou in de procedure bij het Grondwettelijk Hof aan bod zijn gekomen dat de door de RvVb opgelegde termijn inderdaad bedoeld was als 'ordetermin', en dat er geen schending is van het

11 Ook anderen hebben hun bedenkingen bij de zinloze gevolgen van het arrest-Imbos, zie S. DENYS, 'Rechtskarakter van de beslissingstermijnen bevolen door de Raad voor Vergunningsbetwistingen', *T.Gem.* 2015, 282, nr. 11; A. MAES, 'Raad van State koppelt vervaltermijn aan injunctiebevoegdheid van Raad voor Vergunningsbetwistingen', *TROS* 2015, 90-91, nr. 6.

gelijkheidsbeginsel omdat die ordeterminen kan worden afgedwongen door toepassing te maken van de dwangsomprocedure voorzien in artikel 37 van het DBRC-decreet.¹² Misschien zou in die procedure ook aan bod zijn gekomen dat het hanteren van een vervaltermijn na een vernietigingsarrest van de RvVb onverenigbaar is met de mogelijkheid om tegen een vernietigingsarrest van de RvVb een cassatieberoep in te stellen bij de RvS.¹³

Weg met Absurdistan

Er kan worden verwacht dat op een iets langere termijn de huidige absurde rechtsgevolgen van het arrest-Imbos geleidelijk aan zullen verdwijnen.

Eerst en vooral zijn de provinciebesturen intussen wakker geschud, en kan in de praktijk worden vastgesteld dat de deputaties de termijnen die de RvVb oplegt nu meestal wel respecteren.¹⁴ Dit is het positieve –en vermoedelijk door de RvS beoogde– gevolg van het arrest-Imbos.

Voor de vroegere dossiers die nog bij de deputaties liggen of waarin de deputatie laattijdig beslist, kan worden verwacht dat intussen een aantal gespecialiseerde advocaten voldoende op de hoogte zijn van het arrest-Imbos, en van het feit dat ze niet de laattijdige expliciete beslissing moeten aanvechten maar wel de stilzwijgende beslissing wegens het overschrijden van de beslissingstermijn.

Het is ook aan de deputaties om overeenkomstig artikel 4.7.23 §3 VCRO spontaan kennis te geven van de stilzwijgende beslissingen.

Rest de vraag of het niet mogelijk is om, zelfs binnen de krijtlijnen van het arrest-Imbos, een creatieve oplossing te vinden die toelaat om zinloze toestanden zoals hierboven beschreven, te vermijden.

Is het echt niet mogelijk dat de RvVb, wanneer die wordt geconfronteerd met een verzoekschrift waarbij de verzoekende partij een laattijdige expliciete beslissing aanvecht, meteen ook de stilzwijgende beslissing vernietigt, en niet enkel de expliciete beslissing?

M.i. is er een onderscheid tussen twee situaties.

In bepaalde situaties leiden de vernietiging van de expliciete (laattijdige) beslissing en de vernietiging van de stilzwijgende beslissing tot hetzelfde resultaat. Bijvoorbeeld:¹⁵

1. Het college van burgemeester verleent een vergunning.
2. Een derde belanghebbende gaat in beroep.
3. De deputatie wijst het beroep af en verleent een vergunning.
4. De derde gaat in beroep bij de RvVb, die de vergunning vernietigt en een termijn oplegt.
5. De deputatie wijst opnieuw het beroep af en verleent opnieuw de vergunning, maar hij doet dit laattijdig.

In dit voorbeeld impliceren zowel de stilzwijgende beslissing als de expliciete beslissing de afwijzing van het beroep van de derde belanghebbende.¹⁶ Het belang van de derde belanghebbende is erop gericht om de afwijzing van zijn beroep ongedaan te maken, en de deputatie ertoe te brengen opnieuw te oordelen over zijn beroep.¹⁷ In dit geval is het verdedig-

12 Voor enkele bedenkingen hierover, zie S. DENYS, 'Rechtskarakter van de beslissingstermijnen bevolen door de Raad voor Vergunningsbetwistingen', *T.Gem.* 2015, 282, nr. 13; A. MAES, 'Raad van State koppelt vervaltermijn aan injunctiebevoegdheid van Raad voor Vergunningsbetwistingen', *TROS* 2015, 91-92, nr. 7; A. MAES, 'Dwingende beslissingstermijn in de VCRO. Of toch niet (altijd)?', *TOO* 2015, 136-137.

13 Dit was ook het (cryptisch geformuleerde) standpunt van de RvS in het arrest van 25 januari 2013, nr. 222.258, Dellaert, noot B. DE SMET, 'De cassatieprocedure voor de RvS: *electa una via?*', *TOO* 2013, 213-215. In het besproken arrest RvVb nr. A/1516/0169, 27 oktober 2015, Van Ham oordeelde de RvVb dat het instellen van een cassatieberoep geen afbreuk doet aan de Imbos-leer, en dat ook in dit geval de injunctie-termijn een vervaltermijn is.

14 De RvVb heeft de vroeger gebruikelijke termijn van drie maanden sinds het Imbos-arrest in de meeste gevallen op vier maanden gebracht.

15 Zie bv. de besproken arresten RvVb nr. A/2015/0472, 11 augustus 2015 en RvVb nr. A/1516/0356, 15 december 2015, Van Rooy.

16 Een bijzonder geval is het arrest RvVb nr. A/1516/0168, 27 oktober 2015, Terry. In dit dossier had het college een aanvraag deels geweigerd en deels vergund. De aanvrager was tegen de beslissing in beroep gegaan. De deputatie had het beroep ingewilligd en de aanvraag volledig vergund. Hiertegen was een derde belanghebbende in beroep gegaan bij de RvVb, die de vergunning had vernietigd. De deputatie heeft vervolgens (laattijdig) een nieuwe vergunning verleend. In dit geval is het belang van de derde belanghebbende bij de vernietiging van de laattijdige expliciete vergunning gelijk aan de vernietiging van de stilzwijgende afwijzing van het oorspronkelijke beroep van de aanvrager. In beide gevallen is het eindresultaat dat het oorspronkelijke beroep van de aanvrager wordt afgewezen.

17 Vergelijkbaar is de situatie waarbij het college van burge-

baar dat de RvVb ambtshalve het voorwerp van het beroep uitbreidt tot de impliciete beslissing.

Toegegeven, hiervoor bestaat geen expliciete rechtsgrond in de VCRO of in het DBRC, maar mits enige juridische creativiteit moet dit mogelijk zijn. Er zijn alvast meer dan voldoende gevallen bekend waarbij de RvS –desnoods ambtshalve– het voorwerp van een annulatieberoep uitbreidt of het voorwerp van het beroep anders kwalificeert. Zo werd bijvoorbeeld reeds geoordeeld dat het beroep moet geacht te worden zijn gericht tegen een andere beslissing dan die vermeld in het verzoekschrift, wanneer de verzoeker zich klaarblijkelijk had vergist in de draagwijdte van een aangevochten akte. De RvS zal uit het geheel van het verzoekschrift afleiden wat de verzoeker in werkelijkheid bestrijdt. Het voorwerp van het beroep kan desnoods worden bepaald in het licht van het belang waarop de verzoeker zich beroept. De RvS stelt zich bij de interpretatie van het voorwerp soepel op wanneer vergissingen aangaande het voorwerp van het beroep te wijten zijn aan het bestuur zelf –in casu het laattijdig nemen van een expliciete beslissing en het nalaten om kennis te geven van de stilzwijgende beslissing. In bepaalde gevallen kan het beroep in de loop van het geding worden uitgebreid tot rechtshandelingen waarvan in het inleidend verzoekschrift niet de nietigverklaring werd gevorderd, doch die zeer nauw, zo niet onlosmakelijk verbonden zijn met de bestreden akte.¹⁸ In dit verband kan eventueel een beroep worden gedaan op artikel 6 EVRM, dat niet toelaat dat de administratieve rechtscolleges beroe-

Er is een uitweg nodig uit de Imbos-impasse.

meester en schepenen de vergunning weigert, waarna de aanvrager in beroep gaat bij de deputatie, die het beroep afwijst en ook de vergunning weigert. Als vervolgens de RvVb die weigering vernietigt en de deputatie weigert vervolgens opnieuw laattijdig, beoogt de aanvrager die die laattijdige expliciete beslissing aanvecht eenzelfde doel als zou hij de stilzwijgende beslissing hebben aangevochten. In beide gevallen wordt zijn beroep door de deputatie afgewezen (zie bij wijze van voorbeeld het besproken arrest RvVb nr. A/1516/0019, 22 september 2015, Demarest).

18 Zie voor toepassingsgevallen de rechtspraak vermeld in R. STEVENS, *Raad van State, I. Afdeling bestuursrechtspraak, 2. Het procesverloop*, Brugge, die Keure, 2007, 55-64, nr. 75-91.

pen beoordelen met een overdreven formalisme.¹⁹ Er kan hierbij zijdelings worden opgemerkt dat in dergelijke gevallen de herkwalficatie of uitbreiding van het voorwerp van het beroep niemands belangen kan schaden, en dat tegen een dergelijk arrest vermoedelijk geen succesvolle cassatiemogelijkheid bij de RvS open staat.

In andere gevallen is het belang van de verzoekende partij die de vernietiging van de expliciete laattijdige beslissing aanvecht, omgekeerd aan de vernietiging van de stilzwijgende beslissing. Dit is bijvoorbeeld het geval als het college de vergunning weigert en de deputatie het beroep van de aanvrager inwilligt en de vergunning verleent. Een belanghebbende derde of het college van burgemeester en schepenen verkrijgt een vernietiging bij de RvVb, en vervolgens willigt de deputatie het beroep van de aanvrager weer in en verleent zij opnieuw (laattijdig) de vergunning.²⁰ De belang-

hebbende derde of het college, die tegen die expliciete vergunning in beroep gaat bij de RvVb heeft een ander belang en doel dan het laten vernietigen van de stilzwijgende beslissing. De expliciete beslissing willigt het beroep van de aanvrager in, terwijl de stilzwijgende beslissing het beroep van de aanvrager afwijst. Het is niet aan de belanghebbende derde of het college om die stilzwijgende beslissing aan te vechten, maar aan de aanvrager. In een dergelijke situatie kan de RvVb onmogelijk ambtshalve het beroep herkwalficeren of uitbreiden tot de stilzwijgende beslissing, maar zal hij zich moeten beperken tot het vernietigen van de expliciete laattijdige beslissing.

19 Zie bv. EHRM 24 februari 2009, nr. 49230/07, L'Erabliere asbl / België, 38-44, over RvS 8 september 2004, nr. 134.701, vzw L'Erablière; RvS 26 april 2007, nr. 170.591, vzw L'Erablière; P. DE SMEDT, 'EHRM tikt Raad van State op de vingers', *Juristenkrant* 8 april 2009. In het gewraakte arrest had de RvS een beroep onontvankelijk verklaard wegens een gebrekkige uiteenzetting van de feiten, wat volgens het EHRM een te formalistische redenering was van de RvS.

20 Zie bijvoorbeeld het arrest RvVb nr. A/2015/0407, 30 juni 2015, gemeente Kortemark; RvVb nr. A/1516/0170, 27 oktober 2015, gemeente Evergem; RvVb nr. A/1516/0329, 8 december 2015, Lasat.

Kurieren an Symptomen?

De hierboven aangereikte oplossing is niet meer dan symptoombestrijding, en de remedie geldt dan nog slechts voor een deel van de probleemgevallen.

Nuttiger is het te zoeken naar een oplossing die de oorzaak van het probleem aanpakt. En die oorzaak is niet de wetgeving (de VCRO en het DBRC), maar wel het arrest-Imbos van de RvS.

We moeten vaststellen dat er twee interpretaties mogelijk zijn: de interpretatie die stelt dat de injunctietermijn in een vernietigingsarrest van de RvVb een ordetermijn is, en de interpretatie die uitgaat van een vervaltermijn. De eerste interpretatie was het standpunt in het –goed gemotiveerde– arrest-Imbos van de RvVb²¹ en in het arrest-Dellaert van de RvS,²² de tweede interpretatie was het standpunt in het –goed bedoelde, maar ongelukkige– arrest-Imbos van de RvS.²³

De interpretatie van de vervaltermijnen is problematisch, want leidt tot een uitholling van een aantal decretale bepalingen. Dit is het geval met de dwangsombevoegdheid van de RvVb zoals voorzien in artikel 37 van het DBRC-decreet, maar nog meer met de cassatiemogelijkheid tegen een vernietigingsarrest van de RvVb. Als er een injunctietermijn van 3 of 4 maanden wordt opgelegd zijn er twee mogelijkheden. Ofwel neemt de deputatie een nieuwe beslissing binnen de opgelegde termijn, ofwel neemt de deputatie geen tijdige beslissing, waardoor er volgens de leer van het Imbos-arrest van de RvS automatisch een stilzwijgende beslissing ontstaat.²⁴ In beide gevallen verliest de verzoeker in cassatie zijn belang bij de cassatieprocedure. De beslissing die het voorwerp uitmaakt van het vernietigingsarrest dat met een cassatieberoep wordt bestreden, is in beide gevallen immers uit het rechtsverkeer verdwenen.²⁵ Dit is een vrij evidente schending van het

gelijkheidsbeginsel.

Bij de interpretatie die ervan uitgaat dat de injunctietermijn een ordetermijn is, klopt het decretale systeem wel: cassatieberoep bij de RvS blijft in alle gevallen mogelijk, en de dwangsommogelijkheid uit artikel 37 van het DBRC kan zijn volle uitwerking krijgen. Het systeem is misschien voor verfijning vatbaar, maar in die interpretatie klopt het systeem. Dit kan niet worden gezegd van het systeem dat uitgaat van een vervaltermijn.

Overeenkomstig de leer van het arrest-Waleffe van het Hof van Cassatie moet, als er twee interpretaties mogelijk zijn, er steeds worden gekozen voor de interpretatie die in overeenstemming is met de Grondwet.²⁶

Het is te hopen dat de RvVb de proceduretrein snel opnieuw op het goede spoor zet. De RvVb is slechts gebonden door het gezag van de gewijsde in het specifieke dossier dat heeft geleid tot het arrest-Imbos. De RvS kan niet bij wijze van algemene regel uitspraak doen. Bovendien heeft de RvS zich nog niet uitgesproken over een aantal argumenten die hier en in andere rechtsleer aan bod zijn gekomen. De RvVb kan zich, tegen alle nieuwe argumenten in, niet blijven verschuilen achter het arrest-Imbos.

De tijd is aangebroken dat de RvVb het arrest-Imbos in vraag stelt. Een dergelijk ‘voortschrijdend inzicht’ is de snelste manier om een positieve oplossing te bieden aan de talrijke rechtzoekenden die het slachtoffer zijn van deze problematiek. Want het moge duidelijk zijn: dit krijgt geen enkele advocaat uitgelegd aan zijn cliënt, ook niet met de beste wil van de wereld. ■

(Pieter-Jan Defoort)

21 RvVb nr. A/2014/0525, 5 augustus 2014, nv Imbos.

22 RvS 25 januari 2013, nr. 222.258, Dellaert.

23 RvS 17 maart 2015, nr. 230.559, nv Imbos.

24 Zie in die zin het besproken arrest RvVb nr. A/1516/0169, 27 oktober 2015, Van Ham.

25 B. DE SMET, ‘De cassatieprocedure voor de RvS: *electa una via?*’, *TOO* 2013, 214, als commentaar bij RvS 25 januari 2013, nr. 222.258, Dellaert. In een recent arrest oordeelt de RvS dat de beroeper in cassatie zijn belang niet verliest, nu een vernietiging van het bestreden arrest van de RvVb ook een vernietiging van de injunctietermijn impliceert (RvS 19 januari 2016, nr. 233.552, Van den Veegaete en Thiry). Het is

niet meteen duidelijk wat in een dergelijk geval het lot is van een intussen ontstane stilzwijgend afwijzende beslissing. Verdwijnt die dan van rechtswege retroactief uit het rechtsverkeer als automatisch gevolg van het cassatiearrest? Of is dit gewoon een extra vernietigingsargument voor de RvVb, als er een annulatieberoep werd ingesteld tegen de stilzwijgende beslissing? En wat als de deputatie wel binnen de injunctietermijn heeft beslist? Behoudt de verzoekende partij dan ook zijn belang bij het cassatieberoep?

26 Cass. 20 april 1950, *Pas.* 1950, I, 560-572, noot L. CORNIL; J. VANDE LANOTTE, *Handboek Belgisch Publiekrecht*, Brugge, Gandaius, die Keure, 2013, p. 107.

